

Prozor u Sarajevo Hadži Hafizove mladosti

(Hadži Halid Hadžimulić, *Dnevnici I*, priređivač Šaban Gadžo, Udruženje Hadži Mujaga, Sarajevo, 2017, str. 422)

UDK 821.163.4(497.6)-94 (049.3)

Dobivši u ruke ove Dnevnike, možda bi smo mogli doći i u iskušenje potaknuto sviješću o savremenim željama i htijenjima omladine pa pomisliti kako su pred nama zapisi jednog školarca iz kojih se nema šta naučiti. Međutim, time bi smo zanemarili dvije vrlo značajne činjenice da Hadži Hafiz nije bio ni po čemu običan srednjoškolic ni svog, a kamoli našeg vremena i da je srednjoškolsko doba, ustvari, period u kojem se javljaju značajna pitanja koja u konačnici trasi- raju put ka formiranju ličnosti osobe koja taj period promišlja. Dnevnici Hadži Hafiza Halida ef. Hadžimulića koji obuhvataju njegovu ranu mladost su sve osim obični zapisi jednog srednjoškolca. Ovi Dnevnici su prozor u jedan davno zaboravljeni

svijet čije osnovne karakteristike nam nedostaju u sagledavanju bošnjačkog identiteta u današnjem dobu i pružanju odgovora na brojne izazove koje pred današnje društvo postavljaju specifični doživljaji islama, nesvojtveni ovdašnjem podneblju. Čitajući Hadži Hafizove opise sijela, druženja, komšijskih i prijateljskih razgovora, obilazaka rodbine, odlazaka u Imaret, pripremanja hašure, putovanja sestri u Gračanicu i odnose s njenim susjedima, kao i način komunikacije s prijateljima iz djetinjstva i srednje škole, njihovim sestrama i rodicama, saznajemo opise značajnih detalja islamske tradicije Bošnjaka koju se danas nastoji predstaviti kao bošnjačku muslimansku tradiciju za koju se neosnovano tvrdi da je tokom vremena prihvatila i određene elemente iz neislamskih tradicija. Čitajući spomenute opise, ne treba zaboraviti da ih opisuje osoba koja je potekla iz hafiske kuće, koja je i sama hafiz cijelog Kur'ana, a koja, također, sve te odnose i međuodnose opisuje u okvirima te iste hafiske kuće koja dobro zna šta je islamska tradicija i koja islamsku tradiciju njeguje svim svojim postojanjem. Suočeni s retrogradnim snagama koje, bez imalo napora, zapadnu literaturu proglašava kufrijatima, fudbal dangubom koja je kao takva grijeh ili pozorište tek odraz oponašanja zapadne kulture nastale na temeljima kršćanske duhovne baštine, zaista je osvježeno čitati Dnevnike u kojim se jedan od najznačajnijih duhovnih velikana i vjerskih učenjaka

novije bošnjačke povijesti javlja kao strastveni čitalac zapadnih djela koje čita u francuskom i njemačkom izvorniku, ljubitelj fudbala koji s posebnim žarom daje golove i fudbalski analitičar koji bilježi rezultate utakmica i analizira taktiku dajući time pečat jednom vremenu. Iz ovog prvog sveska Dnevnika koji nam daju naslutiti da ćemo uskoro biti u prilici čitati i ostale sveske u kojim ćemo pratiti Hafizov razvoj i njegovo duhovno i naučno zrenje, saznajemo i kako je posle svake pročitane knjige zapisivao opis sadržaja u notese koje je kupovao od svoje skromne stipendije. Saznajemo da je od stipendije kupovao i knjige u Papinoj antikvarnici u Sarajevu.

Temeljnost kojom autor bilježi bitne trenutke svoga života, svoja htijenja, želje i nastojanja, sama po sebi je lekcija koju današnja omladina treba usvojiti, želi li uspjeti u svom putovanju ka realiziranju i stjecanju zdrave ličnosti. Hadži Hafiz u svojim dnevnicima koje je bilježio punih sedamdeset i devet godina, a u čiji prvi sedmogodišnji period imamo priliku steći uvid zahvaljujući priređivaču Šabanu Gadži, izdavaču Udruženju Hadži Mujaga iz Sarajeva i recenzentima hafizu Mehmedu Karahodžiću i Mustafi Čauševiću, te Veliji Kukuruzoviću koji je, također, dao svoj doprinos kao osoba koja je vrijedno propratila proces publiciranja istih, čak ni svoje prijatelje ne spominje samo po imenu ili nadimku nego punim imenom i prezimenom, što nam daje priliku da istovremeno s njegovim

pratimo i život osoba od kojih će neke, također, ostaviti traga u razvoju Sarajeva koje u njihovom dobu broji tek sedamdeset hiljada stanovnika. Spominjući na isti način i očeve prijatelje, saznajemo da je još kao dječak imao priliku napajati se s izvora mudrosti osoba poput Osman ef. Redžovića po kojem je kasnije nazvana medresa u Visokom. Uvid u društvene prilike Sarajeva Hadži Hafizove mladosti možemo steći kroz dnevničke zapise, ali ga isto tako možemo zamisliti inspirirani njegovim prelijepim opisima i slikama koje je vještom rukom oslikao.

Osmišljavajući vlastitu azbuku ili pokušavajući osmisliti nove matematičke znakove koji bi mu omogućili zapisivanje

matematičkih misli nezapisivih u postojeće znakovlje, šesnaestogodišnji hadži Hafiz šalje šifriranu poruku vlastite nutrine o svijesti o detaljima i njihovom potjecištu, želi pomjeriti granice obistinjenog i načiniti korak izvan obzorja, te kao takav neodoljivo podsjeća na duhovnog učitelja s kojim će u kasnijim godinama tako vjerno drugovati, usvajajući njegove svjetoobuhvatne i univerzalne poruke, Mevlane Dželaludina Rumija, koji, još kao dječarac, na prijedlog prijatelja da se spuste do obližnjeg potoka i zapodjenu neku dječiju igru, odgovara: Zašto da se spuštamo? Hajde da se uzdižemo prema nebu, jer nebeskog smo potjecišta!

Uzimajući u obzir sve navedeno, osim iskrene preporuke čitaocima da odvoje dragocjeno vrijeme i pročitaju ovaj prvi svezak *Dnevnika* rahmetli Hadži Hafiza Halida ef. Hadžimulića, te se tako obogate za nova saznanja o Sarajevu i Bosni i Hercegovini, stanju bošnjačkog naroda i islamske misli u njima prije skoro jednog stoljeća, podsjetite na značajne karakteristike tradicije koju je neophodno njegovati i u današnjem vremenu koje obiluje brojnim izazovima svojstvenim savremenom dobu, nužno je izraziti i zahvalnost svima onima koji su dali doprinos da ovo djelo ugleda svjetlo dana.

Doc. dr. Elvir Musić